

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177
PODUREDNIŠTVO
34135 Trst, Vicolo d. Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija Lir 32.000
Letna inozemstvo Lir 50.000
Letna inozemstvo, USA dol. 35
Poštno čekovni račun: štev. 11234499

Leto XXXIX. Štev. 23 (1952) Gorica - četrtek, 4. junija 1987 - Trst Posamezna številka Lir 700

Slovenskim volilcem v premislek »Ljudska vojska« v socialističnih državah

V ponedeljek 25. maja ob 20,45 je bila politična tribuna, na kateri je nastopil glasnik stranke Partito sardo d'Azione poslanec Columbu. Ker me je zanimalo, kaj bo povedal, sem oddajo poslušal. Sredi oddaje zazvonil telefon; neki moški iz Trsta mi telefonira: »Ali gledate nocojšnjo politično tribuno?«

»Da, gledam jo, ker me zanima, kaj pravijo Sardinci o sebi.«

»Saj to so komunisti,« me prekine. »In vi ste pisali v prid komunistom.«

»Ne vem, ali so komunisti, hočem le gledati do konca.«

Pogovor se je prekinil, oddaja se je nadaljevala. Iz nastopa poslanca Columbuja je bilo razumeti, da je Partito sardo d'Azione levo usmerjena stranka, ki zagovarja avtonomijo Sardinije; glede odločitve po volitvah, ali bo v parlamentu podprla zvezo strank z DC ali pa levo alternativo (PCI in drugi zavezniki) se poslanec Columbu ni izjavil.

je podprla DC, dočim se na Tržaškem kaj takega ni nikoli zgodilo. V videmski pokrajini pa je znano, da se DC nikdar ni ogrevala za narodne pravice beneških Slovencev, četudi so ti zanjo glasovali v veliki večini. Zato, če presojamo položaj z narodnega stališča, je zadržanje DC različno od pokrajine do pokrajine, vsled tega je bil tudi odnos slovenskih volilcev do te stranke različen. Verjetno bo tako tudi na volitvah 14. in 15. junija, zlasti ker Partito sardo d'Azione ne nudi garancij, da po volitvah ne bo podprl PCI za vodstvo države. Vsak slovenski volilec naj zato v svojem srcu premisli in voli po lastni pameti in vesti, zavedajoč se, da je v demokraciji lahko vsak glas odločilen. Kaj čaka Italijo in nas z njo, če bodo zavražali levičarji s komunistično partijo na čelu, dovolj pričajo države vzhodne Evrope in tudi FLR Jugoslavija.

Lenin je že takoj ob začetku oktobrske revolucije vpeljal v vojski politkomisarje. Marsikdo se je skupaj z menoj vpraševal, kakšno vlogo so imeli in imajo politkomisarji v vojski. Spomenka Hribar je v Novi Reviji 57 njihovo vlogo opisala v času OF in s tem tudi njih vlogo v vojski vseh komunističnih režimov.

Partija mora biti tudi avantgarda vojske. Kaj je dejansko pomenila avantgardna vloga partije v vojski in kako se je dejanska gradila, je razvidno iz mnogih dokumentov, piše Hribarjeva. Nekateri citira.

»Specifično komisarstvo torišče je kadrovskega dela. V tem pogledu bo komisarjevo sodelovanje s komandantom posebno dragoceno.« Za kakšno sodelovanje gre, je razvidno iz nadaljnega: »Pri komisarjem individualnem delu s posameznimi partizani, vodniki, vodilnimi politdelegati,

četnimi komandirji bo ta spoznal razpoložljivi kader mnogo bolje, nego ga more spoznati komandant ali komandir. Tako bo postal odločujoči funkcionar štaba v kadrovskih vprašanjih.«

Ta vloga politkomisarja pa ne sme biti vidna, temveč prikrita, vendar dejanska. »Vaša kontrola v vojski ne sme biti formalna,« pravi dalje dokument, »ne sme imeti karakter vašega neposrednega vmešavanja v vojaške zadeve, pač pa kontrolirajte vse dihanje vojske prek partijcev.« Partijska kontrola vsega dihanja vojske mora biti vedno taka, da se to ne bo videlo, kajti partija je »prav tako na terenu tudi pri partizanih ilegalna, tako za sovražnike kot za partizane.«

Politkomisar je delegat partije v vojski. Skrbeti mora, da s politično vzgojo in pravilno izbiro podrejenih partizanskih funkcionarjev ustvari vojsko delavcev in kmetov, ki bo sposobna boriti se za zmago diktature proletariata, skratka, vojsko, ki bo brezpogojno v rokah naše partije.

Samo tista vojska, ki je brezpogojno v rokah partije, je edina zvesta narodu. Če bi ne bila v rokah partije in bi se ne borila za zmago revolucije, marveč bi se, recimo, borila samo za zmago nad okupatorjem, bi ne bila narodna vojska.

Iz navedenih misli je videti, kako so politkomisarji imeli odločujočo vlogo v partizanih in jo imajo v armadah socialističnih držav. Njih prvenstvena naloga je bila in je politična vzgoja partizanov in vojakov. Zato so bile v partizanih in so v armadi politične ure morda važnejše kot prave vojaške vaje. Kajti vojska mora ostati neizprosno v rokah partije podobno kot policija. Vendar se to ne sme kazati na zunaj. Ljudstvo in vojniki ne smejo slutiti, da zadnja besedo v partizanih in v vojski ima politkomisar, tj. partija.

Politkomisar skrbi za politično vzgojo in pri tem izbira kader vodilnih mož v armadi. Kriterij za izbiro je vedno predanost partiji. Le kdor je bil in je predan partiji, sme upati na napredovanje v armadi in prej pri partizanih.

V Jugoslaviji se vojska imenuje »Jugoslovska ljudska armija«. Podobno so

tudi v drugih socialističnih državah vojske vedno »ljudske vojske«. V partijskem slovarju »ljudski« pomeni vedno »partijski«, ker se partija vedno enači z ljudstvom. In glavna naloga »ljudske« vojske ni, da se bori zoper zunanega sovražnika države, temveč da se bori za ohranitev socialističnih pridobitev, za obrambo socialističnega reda.

Zato je nekaj logičnega izjava poveljnika jugoslovske armade admirala Mamule, da bo vojska posegla, če bo potrebno braniti socialistično samoupravljanje v državi. Prav tako je nekaj logičnega poseg generala Jaruzelskega na Poljskem, ki je nastopil z vojsko, ko je postal položaj za partijo nevaren zaradi delavcev, povežanih v sindikatu Solidarnost.

Mislimo, da še vedno drži, kar je držalo na Slovenskem med zadnjo vojno: »Partizanska vojska je izrazito politična vojska, v rokah naše partije.« Vojske v socialističnih državah so izrazito »politične vojske v rokah partije.«

Prav je, da si je človek tudi v tem na jasnem. Spomenka Hribar je pomagala pojasniti bistvo nekdanje partizanske vojske in sedaj »ljudskih vojsk« socialističnih držav.

K. H.

Narodne manjšine in njih zastave

Ustavno sodišče v Rimu je izdalo razsodbo, s katero uzakonja pravico, da narodne manjšine v Italiji smejo izobešati svoje narodne zastave tudi brez dovoljenja orožnikov. To velja tudi v primeru, da je zastava istočasno zastava kake tuje države. Seveda mora viseti tudi italijanska državna zastava. S tem je ustavno sodišče razveljavilo določilo iz leta 1929.

Do razsodbe je prišlo, ker je dr. Peter Sanzin pri tožbi zoper Stanislava Marušiča iz Standreža ugovarjal, da 1. člen zakona 1085 iz leta 1929 ni v soglasju z ustavo, ker omejuje pravice narodne manjšine, ki so državno priznane. V Standrežu se je namreč 25. aprila 1983 zgodilo, da je pri spomeniku padlim Stanko Marušič brez dovoljenja oblasti dal izobešiti »slovensko« zastavo. Sodnik dr. Giovanni Gagliardi je Sanzinovo argumentiranje sprejel in zastavil vprašanje ustavnemu sodišču. To je sedaj razsodilo kot smo zgoraj povedali.

zvezdo? V tem primeru se zastavlja vprašanje, ali je takšna zastava res »slovenska« zastava. Številni Slovenci zastave z rdečo zvezdo ne sprejemajo za svojo narodno zastavo, temveč se držijo tiste, izbrane leta 1848. Toda to le mimogrede, važna je razsodba, da se smejo poleg državne razobešati tudi zastave narodnih manjšin.

Obsodba nestrpnosti v Benečiji

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je objavilo ostro obsodbo zaradi šovinističnih in huliganskih dejanj neznanec, ki so ponoči posejali ceste na Ljesah z žebli, da bi tako pokazali svojo nestrpnost do priljubljene glasbene revije beneških Slovencev »14. senjam beneške pesmi«, ki je bila na sporedu od prejšnjega petka do nedelje.

Slovenska skupnost izraža solidarnost prirediteljem in udeležencem, pričakuje pa, da bodo oblasti izsledile narodnostne nestrpnosti.

Dnevi makedonske kulture

Nekatero slovske pravoslavne Cerkev se 24. maja spominjajo slovskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, posebej pa še bolgarska in makedonska. Slednja je tudi letos poslala v Rim svoje posebno zastopstvo na grob sv. Cirila.

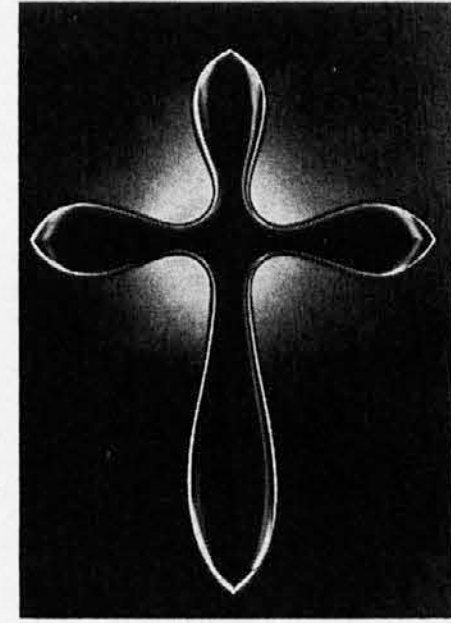
Člani makedonske delegacije so skupaj z zastopstvom jugoslovskega veleposlanstva pri Apostolskem sedežu položili venec na grob sv. Cirila v cerkvi sv. Klemenca. Nato so bili vsi pri kratkem pravoslavnem bogoslužju, ki ga je opravil makedonski pravoslavni mitropolit iz Avstralije Timotej. Ta je v nagovoru ob koncu bogoslužja v makedonskem jeziku (prebrali so ga tudi v italijanskem prevodu) predstavil verski in kulturni pomen svetih bratov za slovske narode, zlasti še za makedonskega, in za Cerkev. Posebej je naglasil pretekla in sedanja prizadevanja makedonske pravoslavne Cerkev in njeno željo po cerkveni samostojnosti (avtokefalnosti).

Delegacija makedonske Cerkev je 22. maja obiskala tajnika za zunanje cerkvene zadeve nadškofa Silvestrinija pa tudi Tajništvo za edinstvo kristjanov, papeški vzhodni inštitut, slovenski in hrvaški duhovniški zavod v Rimu in še nekatere druge cerkvene ustanove.

Makedonska pravoslavna Cerkev letos ni prosila za sprejem pri papežu, da ne bi povzročila negativnih odzivov v drugih pravoslavniških Cerkvah, kot se je to zgodilo lani. Nekatero pravoslavne Cerkev, posebej pa grška, so Apostolski sedež obdolžile, da je s tem sprejemom priznal samostojnost makedonske Cerkev ter narodne meje SR Makedonije, pri tem pa naj bi se čutila oškodovana zlasti grška stran.

Križ trpljenja in upanja Slovencev

Pri splošni papeževi avdienci dne 25. maja je slovenski umetnik Oskar Kogoj poklonil sv. očetu »Križ trpljenja in upanja Slovencev«. Izdelal je pravzaprav dva primerka, enega je izročil sv. očetu, drugi bo pa v Sloveniku, kjer bo v Marijinem letu stal kot simbol, okrog katerega se bodo zbirali romarji, ki se bodo ustavili v tem zavodu. Križ je izdelan v črnem kraškem kamnu. Umetnik ga je pri splošni avdienci poklonil sv. očetu v družbi s svojo ženo Tatjano in nekaterimi italijanskimi industrijci, s katerimi sodeluje v oblikovanju sodobnega pohištva in drugih predmetov. Ti so sv. očetu v svojem imenu poklonili skulpturo iz orehovega lesa, ki predstavlja simbol miru. Kogojev križ bo prišel v vatikanske muzeje in bo tam prva umetnina slovskega ustvarjalca. Skupaj s križem so sv. očetu izročili tudi pergament z besedilom prof. Alojza Rebule; besedilo je v latinskem in slovenskem jeziku. V slovenskem prevodu se glasi:

Kamen je bil izkopen v kamnolomu pri Črnuem dolu, v goriški pokrajini, ob nekdanji rimski cesti Oglej-Emona. Trst, v mesecu maju 1987. Alojz Rebula

Iz kraškega kamna, ki so ga tisočletja v globinah prepojila z nafto v bleščečo črnilo, je umetnik Oskar Kogoj izklesal ta križ, ki naj se podari v znamenje spoštovanja papežu Janezu Pavlu II.

V tem križu je hotel posebej izraziti simbol trpljenja in upanja Slovencev, razpetih v tesno soseščino štirih narodov — Italijanov, Nemcev, Madžarov in Hrvatov — v bratski zajem evropskih obzorij.

Pod umetnikovo roko se je naravna trdota kamna izgladila v nekakšno rastlinsko mehkost, tako da se mučilna naprava predstavlja v milini ukročene snovi, skoraj razpeta v četverni objem.

Oskar Kogoj je še mlad slovenski umetnik, doma iz Mirna. V glavnem se posveča industrijskemu designu in kot tak sodeluje z italijanskimi industrijci. Izdal je že tudi knjigo s svojimi stvaritvami z naslovom Natura design. V Gorici imamo eno njegovo delo in sicer kip Otona Župančiča na osnovni šoli v ul. Brolo. Izdelal je tudi spominske novce za Kmečko banko ob njeni 75-letnici. Izdelani križ ima velikost 75x55 cm in je 6 cm debel.

